

ՀԱՏԿԻ ՈՒՅՏԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Սփիւռքի մերձաւոր կայաններէն եկած այս տարւում մօտ 600 ուխտաւորները, շուրջ երեք շաբաթներ, այս տարի եւս հիւրընկալուեցան Ս. Յակոբեանց դարաւոր վանքէն ներս, ընդունելով հոգեւոր լիտի միաբարութիւն եւ մասնակցելով Ս. Յարութեան, Ս. Ծննդեան, Ս. Կուսի գերեզմանի տօնաւորներու եւ Համբարձման լեւան ուխտագնացութիւններուն եւ Ս. Յակոբեանց Մայր Տաճարի եւ յարակից եկեղեցիներու պատշաճ մոնսթրացիոն եւ հանդիսութեանց ու մեկնեցան միաբարութեամբ ու «տուն»ով լիացած, տանելով հայկական Սրոնէն հոգեկան այն աննուաղ լոյսը՝ զոր դարեւ տարւումակ մեր հաւատաւոր նախնիները առեւ են այս վայրերէն ու պահեւ իրենց ընտանեկան խորաններու վրայ՝ յորդուող որդի:

Այս տարւում ուխտաւորներուն մէջ կար նաեւ Բուժարար Աւագը, որ դէպքի Ամերիկա կատարելիք իր ճամբորդութեան աւարտով, կանգ առաւ Թուսալոյս, Տնօրինական Ս. Տեղեաց մէջ կատարելու համար իր ուխտն ու երկրպագութիւնը: Իրեն հետ էին Տօք. Սեդ Յղիազարեան եւ Պ. Գեորգ Սահակեան:

Շուրջ հինգ շաբաթներ, Աւագ սրբելի հիւրը եղաւ Ս. Արթուր, լայնօրէն վայելելով Նորին Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր խնամքն ու հիւրասիրութիւնը:

Ուխտաւորներու եւ ժողովուրդի միահամուռ փափաքին ու պահանջին վրայ, բուժուելու համար Աւագին ներկայացան հազարէ աւելի ամէն տեսակի հիւանդներ օտար եւ հայ, ընդունելու համար իրենց բուժումը, եւ բեքեւեւալու իրենց ցաւերէն:

*

Աւելորդ չ'ըլլար բերելու հոս իբրեւ լուսաբանութիւն ըսել քէ Աւագը, հազիւ հասն տարեկան, քաղցր ու համեստ երիտասարդ մըն է: Կը հաւատարիք իր հոգեկան զօրութեան որ իրեն կուզայ Աստուծմէ, «այն միակ ու մեծ աղբիւրէն, որմէ կ'ընդունիմք մենք բուրս մեր կեանքն ու կարողութիւնները», ինչպէս կ'ըսէ ինքը:

Նոր չէ որ պիտի ապացուցուի հաւատքին ու մեքին ազդեցութիւնը մարմնին վրայ: Արդի քաղաքակրթութիւնը մեծ ուսադրու-

քիւն կ'ընծայէ մեր մարմնին եւ անոր զարգացման, զանց առելու աստիճան հոգին: Մեր ֆիզիկականը առողջ պահելու համար կը դիմենք զանազան մարզամենքերու, դեղերու եւ պահանջողութեանց, ապաւն չենք մտածեր մեր հոգին ու միտք մարզելու, զանցիկ դրութեան մը վերածելու եւ անոնց գործունէութիւնը աւելի աղբիւրաւոր ընելու մասին: Ճակաւ կարգ մը իրողութիւններ կու գան ապացուցանելու քէ՝ շատ մը հիւանդութիւններ բուժելու համար մեր միտք այնքան կարեւոր է, որքան բժիշկներն ու դեղերը: Գոյցէ հետո, ի՜նչ ժամանակը երբ մենք ի վիճակի պիտի ըլլանք բուժելու ամեն տեսակ հիւանդութիւններ՝ մտքի ու միտք միջոցաւ: Արդի հոգեբանական գիտութիւնը եւ մեքի ու հոգիի աղբիւրը լայնօրէն ճանչցող բժիշկները՝ կ'ընդունին հաւատքին դերը՝ եւ զայն աղբիւր իսկ կ'օգտագործեն իրենց դարմանումներուն մէջ:

Ժամանակէ մը ի վեր Եւրոպական կարգ մը երկիրներ, գլխաւորաբար Գերմանիա եւ Անգլիա, որոնք մարդոց մէջ երեւան եկան գերբնական շնորհներ եւ կարողութիւններ, իրենց վրայ հրաւիրելով հոգեբանութեան ու նոյնիսկ գիտութեան լայն ուսադարձութիւնը: *Քէյզերլինկ, շորք Լատիվը, Ռուտոլֆ Շթայնը, Ջէյմէյս, Գրիշմաուրթի, Ֆրանկ Պուլման, հայազգի Կուրլիէֆը* եւ ուրիշներ, որոնք զգացին եւ յայտարարեցին իրենց ոյժը եւ իրենց վրայ ցոյց տուին յատկատեսութեան, իմաստութեան, բաժանցողութեան եւ հիւանդութիւններ բուժելու բացառիկ յատկութիւններ:

Յետոյ պէտք է խոստովանիլ քէ բոլոր անոնք որ ձգտած են բարձրագոյն եւ անդրագոյն նշանաւորութեանց, նկատուած են առաւել կամ նուազ չափերով գերբնական: Նոյնիսկ երբ կը կարդանք *Յօրինակիչ համար, Պրոմիթիւս Շլիթայուած, Համլէթ, Փաուստ, Տանթէ, Միլտոն* եւ *Շէլլեն* կը զգանք իրենց մէջ նախասաց, աւելի նիւտ վերնասաց, քաղում ոյժեր, որոնք անձամբ աշխարհներէն կ'առաջնորդեն մեր միտքերն ու նախասացիւնները:

Գիտութեանց շուրջ ձեռք բերուած ծառայութիւնները այսօր մեզ կ'առաջնորդեն «նիւթ» իրողութեանց դուրս ուրիշ իրողութիւններու, ըսել տալու չափ աղբի մեծ գիտուններէն Sir James Jeansի «քէ գիտութիւնը

